
BIBLIOTECA ȘCOLARULUI
George
COȘBUC
Fire de tort
LITERA

biblioteca școlarului

George
COŞBUC

FIRE DE TORT

INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1866 la 20 septembrie se naşte în satul Hordou din nordul Ardealului, în casa preotului Sebastian (descendent dintr-o familie de iobagi), George Coşbuc.

Copilăria şi-o petrece la Hordou, unde primeşte şi întâile noţiuni despre învăţătură de la ţăranul Ioan Goriţă. Printre altele, acesta îi povesteşte şi snoava cu filozofii şi plugarul, pe care o va transpune mai târziu în versuri.

De la Tănăsucă Mocodean, un cântăreţ de biserică, Coşbuc învaţă a citi încă de la vârsta de cinci ani.

După ce colindă prin mai multe localităţi din Ardeal, în toamna acestui an, Eminescu trece munţii şi vine la Bucureşti.

1870 Se constituie la Năsăud societatea de lectură a elevilor "Virtus romana rediviva".

1871 La 25 mai se naşte G. Ibrăileanu.

1873 Coşbuc începe şcoala primară în comuna Salva unde tatăl său era preot, de unde trece chiar în primul an la şcoala de trei ani din Telci. Aici va sta în gazdă la directorul şcolii, Ioan Ionaşec, de la care va învăţa şi nemţeşte.

1875 Se naşte la Braşov, în ziua de 11/12 octombrie, poetul St. O. Iosif.

1876 După ce termină clasa a IV-a a şcolii primare (la Năsăud), în toamna acestui an, Coşbuc se înscrie în clasa I a liceului românesc din Năsăud. Tânărul licean este găzduit, împreună cu mai mulţi

copii de ţărani, de învăţătorul Teodor Rotari. Acesta dispunea de o bibliotecă destul de mare, în care Coşbuc putea găsi pentru lectură, pe lângă operele scriitorilor români, şi lucrări ale unor autori străini ca: Heine, Chamisso, Lenau, Bürger şi alţii.

În anii liceului, Coşbuc desfăşoară o vie activitate literară în cadrul societăţii de lectură a elevilor "Virtus romana rediviva".

A fost coleg de liceu, până în clasa a IV-a cu tatăl lui Liviu Rebreanu.

1877 Începe războiul de independenţă.

La 9 mai are loc proclamarea independenţei de stat a României.

1880 Apare la Bucureşti, sub conducerea lui Al. Macedonski, revista "Literatorul".

La 5 noiembrie se naşte, la Paşcani, Mihail Sadoveanu.

1881 La 1 aprilie se naşte, la Răşinari, lângă Sibiu, Octavian Goga.

La 1 iulie apare la Iaşi, redactată de Ion Nădejde, revista literară şi ştiinţifică "Contemporanul".

1882—1883 În octombrie 1882, membrii societăţii "Virtus romana rediviva" hotărăsc redactarea unei reviste pe care o numesc "Musa someşană". În această revistă, care apărea într-un singur exemplar scris de mână, s-au păstrat lucrările membrilor ei, prezentate în şedinţele literare.

Încă de pe când era elev în clasa a VII-a, Coşbuc este ales vice-preşedinte al societăţii "Virtus romana rediviva" iar la 2 octombrie 1883 devine preşedinte.

Coşbuc publică în paginile revistei "Musa someşană" primele sale poezii: *Societăţii "Virtus romana rediviva", Stâncile strig'amin, Învăţăm, Pepelea din cenuşă, Tablou, Soartea lor, Fete blânde* şi altele.

1883 În aprilie, vede lumina tiparului în Almanahul societăţii studenţeşti "România jună" din Viena capodopera eminesciană — *Luceafărul*.

În decembrie apare, prefaţată de Maiorescu, prima ediţie din versurile lui Eminescu.

1883—1884 Poezia *Tablou de seară*, cea mai reuşită dintre producţiunile lui Coşbuc scrise în acest an, se pare că este ultima publicată în paginile revistei "Musa someşană".

1884 În vara acestui an, Coşbuc îşi dă examenul de bacalaureat.

După trecerea acestui examen, împotriva voinţei părinţilor săi, care doreau să-l facă preot, Coşbuc pleacă la Cluj, unde în toamnă se înscrie la Facultatea de filozofie şi litere, dar unde, din cauza lipsurilor materiale şi a atmosferei ideologice insuportabile, va rămânea foarte puţin timp.

În timpul studenţiei, Coşbuc dovedeşte o mare pasiune pentru folclor, fiind interesat în cel mai înalt grad şi de trecutul de luptă al poporului nostru. Pasiunea pentru creaţiile populare i-a inspirat-o şi profesorul universitar Grigore Silaşi, ale cărui cursuri le audia.

La 14 aprilie ia fiinţă la Sibiu, sub conducerea lui Slavici, ziarul "Tribuna", unde Coşbuc publică, începând de la sfârşitul acestui an, mai întâi sub pseudonimul C. Boşcu, apoi cu numele adevărat, versuri originale, basme versificate, traduceri şi altele. Poezia de debut la periodicul sibian este snoava versificată *Filozofii şi plugarii*, semnată C. Boşcu.

Apare "Gazeta săteanului", la care Coşbuc va colabora din anul 1893.

Se prezintă pe scenă şi apare în "Convorbiri literare" capodopera lui Caragiale — *O scrisoare pierdută*.

1885 Îi găsim tot mai des semnătura în periodicele transilvănene: "Familia" lui Iosif Vulcan, apărută încă din anul 1865 şi, mai ales, "Tribuna".

Semnate C. Boşcu, Coşbuc publică în "Familia" două poezii (*Două întrebări* şi *Unde zbor*) şi, cu numele adevărat, două *Ghicitori* în versuri ("Între toţi şerpii din lume" şi "Care rege n-are ţară") în

"Calendarul pedagogic pe anul 1885". Coşbuc îşi tipăreşte în "Tribuna" trei balade de inspiraţie populară: *Blăstăm de mamă, Pe pământul turcului* şi *Angelina*. Primele două apar şi în broşură în "Biblioteca poporală a *Tribunei*". De pe acum, Coşbuc începe să traducă *Divina comedie*, la care va lucra timp de peste douăzeci de ani.

Apare la Bucureşti ziarul "Epoca" la care poetul va colabora între 1896 şi 1904.

La 27 noiembrie se naşte, în satul Târlişiua, Liviu Rebreanu, cel mai mare prozator pe care Ardealul l-a dat literaturii române.

1886 Coşbuc nu mai figurează printre studenţii clujeni, dar rămâne totuşi în Cluj, frecventând doar anumite cursuri universitare. Continuând colaborarea la "Tribuna", în acest an îi apar: *Atgue nos, Fata craiului din cetini, Draga mamei, Dragoste păcurărească* şi altele. Dintre acestea, *Fata craiului din cetini* şi *Draga mamei* apar în "Biblioteca poporală a *Tribunei*" sub formă de plachete.

Ioan Slavici îl caută personal la Cluj pentru a stabili cu el o eventuală colaborare şi pentru a-l atrage în redacţia "Tribunei". Nu-l găseşte însă, deoarece, aşa cum mărturiseşte într-o scrisoare către Slavici din anul 1886, Coşbuc, fiind bolnav, era plecat acasă ("Atâta-mi pare de rău că n-am putut să fiu la Cluj, pe timpul procesului d-tale şi că n-am putut să mă întâlnesc cu d-ta; n-am putut căci eram acasă bolnav de friguri...").

Colaborează la revista din Gherla "Cărţile săteanului român" în care publică: *Amin, Strigă stâncile* şi *Lupii ţiganului*.

1886—1887 A tradus peste 480 de poezii din 92 autori greci, pe care dorea să le publice într-o antologie.

1887 Continuă să colaboreze la "Tribuna" cu poveştile şi basmele versificate: *Fulger, Brâul Cosinzenii, Izvor de apă-vie, Tulnic şi Lioara* şi altele. Îi apare în volum în "Biblioteca poporală a *Tribunei*" poezia *Fulger*.

Certându-se cu părinţii din cauza întreruperii studiilor, Coşbuc va sta un timp pe la fraţi şi surori, continuând să scrie versuri şi

să corespondeze cu Slavici, care-l cheamă la Sibiu.

În vara acestui an, Coşbuc se duce la Sibiu, unde de prin august începe să lucreze ca redactor la “Tribuna”.

Poetul furnizează periodicului sibian, la rubrica “Foiţa Tribunei” şi “Varietăţi”, un material destul de bogat.

La Sibiu rămâne până în 1889. Timpul petrecut aici s-a dovedit a fi cel mai rodnic din viaţa sa. În mediul sibian poetul a învăţat mult; desăvârşirea intelectuală o datoreşte Coşbuc oamenilor cu o cultură înaintată de la “Tribuna”. În *Amintirile* sale, Ioan Slavici scrie că: “Gheorghe Coşbuc, înzestrat din belşug de către firea cea darnică, s-ar fi ridicat în toate împrejurărie deasupra contemporanilor săi, n-ar fi ieşit însă ceea ce a fost dacă nu şi-ar fi croit lucrarea vieţii în mijlocul acestor oameni cu cultură generală, care toţi erau scriitori...” (I. Slavici, *Amintiri*, ed. 1924, p. 143.)

Acum poetul îşi orientează scrisul spre o specie literară în care a rămas neîntrecut, spre *idilă*.

1888 În paginile “Tribunei” i se tipăresc în acest an peste treizeci de poezii, semnate sau nesemnate. Dintre acestea, reţin atenţia baladele de inspiraţie populară *Rodovica, Ceas-rău, Crăiasa zânelor* şi o parte din *Anacreonticile* sale, publicate cu mici modificări în ciclul *Cântece* la sfârşitul volumului *Balade şi idile* din 1893.

G. Bogdan-Duică publică în “Gazeta de Transilvania” şi “Tribuna”, la rubrica “Revista literară“, articole în care remarcă, înainte de Gherea, valoarea primelor poezii publicate de Coşbuc.

În martie izbucnesc răscoalele ţărăneşti.

Apare în mai multe volume culegerea de *Poveşti ardeleneşti* a lui Ioan Pop Reteganul.

1889 Ca şi precedentul, şi acest an e foarte rodnic pentru activitatea poetului. Acum scrie şi publică poezii ca: *Rada, Numai una, Fata morarului, Un Pipăruş modern, Pipăruş-viteaz, Nu te-ai priceput* şi

una din capodoperele coşbuciene — *Nunta Zamfirei*. Ca urmare a răsunătorului succes pe care-l obţine cu *Nunta Zamfirei*, Coşbuc, chemat de Titu Maiorescu, pleacă în toamna acestui an la Bucureşti, unde se va stabili pentru totdeauna. De acum în activitatea şi viaţa sa începe o nouă etapă.

În acest an, măcinat de mizerie, apune, la 15 iunie Luceafărul poeziei româneşti, acel care ridicase poezia noastră pe cele mai înalte culmi — Mihai Eminescu. La foarte scurt timp (30 decembrie) îl va urma şi bunul său prieten — Ion Creangă.

1890 La Bucureşti, Coşbuc îndeplineşte un timp funcţia de "desemnător ajutor" la serviciul arhitecturii, din cadrul Ministerului Cultelor, de unde, nemulţumit, demisionează la începutul anului 1891.

În numerele 2—6 (15 ianuarie—15 martie) ale revistei "Amicul Familiei", Coşbuc publică în traducerea sa *Cântece* din *Cartea cântecelor* a lui Gajus Catullus Vallerius.

În "Amicul familiei" din Gherla şi Cluj publică poezia *Romanţă* ("Negura nopţii doarme pe mal"), iar în "Convorbiri literare" din 1 aprilie, poezia *La oglindă*.

1890—1891 Din februarie 1890 şi până în ianuarie 1891, Coşbuc colaborează la ziarul bucureştean — "Constituţionalul".

Colaborează cu mai mulţi profesori la elaborarea unui manual de şcoală intitulat *Carte românească de citire*.

1891 Apar în "Tribuna" alte poezii remarcabile din creaţia coşbuciană, printre care: *Pe lângă boi; Trei, Doamne, şi toţi trei; Rea de plată; O istorie veche* etc.

În noiembrie ia fiinţă la Bucureşti revista-magazin "Lumea ilustrată" a lui Ignatz Herz, al cărei redactor a fost un timp şi Coşbuc.

Este profesor la Institutul de fete "Educaţia română" al Elisei Manliu.

1891—1893 Colaborează la “Lumea ilustrată”, unde publică poeziile: *Fatma* (1891), *Vestitorii primăverii* (1892), *Noapte de vară* (1892), *Vara* (1892), *Vântul* (1892), *Rugămintea din urmă, La pârău* (1893) etc.

1893 În ziua de 28 noiembrie vede lumina tiparului sub direcţia lui Vlăhuţă şi V. A. Urechia primul număr al revistei “Vieaţa”, la care colaborează şi Coşbuc.

Apare în Editura Librăriei “Socec” din Bucureşti volumul *Balade şi idile*, prima culegere de versuri din creaţia lui Coşbuc.

Scrie poezia *In opressores*, care circulă în foi volante printre cititorii transilvăneni.

În paginile revistelor “Convorbiri literare”, “Minerva”, “Tribuna”, “Familia”, “Moftul român” şi altele, apar nenumărate recenzii privitoare la acest volum. Astfel, în “Moftul român” din 23 iunie, Caragiale publică articolul *“Balade şi idile” de George Coşbuc* în care afirmă că: “Pe câmpul vast al publicisticii române, pe care creşte atâta spanac des şi abundent, a apărut, în sfârşit, zilele acestea şi un copac... tot mai sănătos şi mai trainic, înfruntând gustul actual şi vremea cu schimbările ei capricioase şi făcând din ce în ce mai multă fală limbii noastre româneşti — un volum de balade şi idile de George Coşbuc...”

În acest an, imediat după apariţia volumului *Balade şi idile*, mediocrul poet Grigore Lazu publică în “Românul literar” şi apoi în broşură articolul *Adevărul asupra poeziilor d-lui G. Coşbuc*, în care afirmă că unele creaţii ale poetului n-ar fi originale, acuzându-l de “plagiat”. Acestuia i se alătură Anton Bacalbaşa şi Al. Macedonski. La acest “proces” literar, care va continua timp de peste zece ani, vor lua parte, ca apărători ai poetului, Al. Vlahuţă, N. Iorga, C. Dobrogeanu-Gherea etc. Coşbuc, în genere, nu dă atenţie acuzaţiilor ce i se aduc; scrie totuşi unele articole îndreptate împotriva acelora care-l atacau. În articolul *Procesul Lazu-Coşbuc*, publicat în “Vieaţa” din 5 decembrie, Al. Vlahuţă ia atitudine împotriva ziarelor şi revistelor vremii pentru nepăsarea cu care

au întâmpinat apariţia volumului *Balade şi idile*. Din cauza acestei nepăsări, publicarea articolului lui Grigore Lazu a dat naştere unei critici nedrepte la adresa lui Coşbuc.

Ia fiinţă Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România.

1894 Sub redacţia lui Slavici, Caragiale şi Coşbuc, la 1 ianuarie, în editura lui C. Sfetea, apare bilunar, până în 1896, revista "Vatra".

În "Vatra", Coşbuc începe să publice la rubrica "Vorba ăluia", *Ghicitori* explicate. De asemenea, în paginile revistei apar şi poeziile: *Noi vrem pământ!, Mama, Lupta vieţii, In opressores, Paşa Hassan* şi altele.

D. Evolceanu publică, în numerele 10 (1 februarie) şi 11 (1 martie) ale "Convorbirilor literare" din acest an, articolele: *"Baladele şi idilele" d-lui Coşbuc* şi *Evolceanida d-lui Grigore N. Lazu*, în care, pe lângă faptul că subliniază valoarea literară a poeziilor lui Coşbuc, răspunde şi criticilor nedrepte ale lui Grigore Lazu.

N. Iorga publică în "Familia" din 5/17 iunie articolul intitulat *Poeziile d-lui Coşbuc* în care discută pe marginea "plagierilor" lui Coşbuc; pledând în favoarea poetului, îl socoteşte un mare talent "de formă".

1895 Continuă colaborarea la "Vatra", unde-i apar: *Doina, Sub patrafir, Unul ca o sută, Scara* şi altele.

În februarie apare suplimentul umoristic al "Vetrei" — "Hazul".

Coşbuc se căsătoreşte cu Elena Sfetea, sora editorului C. Sfetea.

La 9 mai se naşte, în satul Lancrăm, Lucian Blaga.

La 11 august se naşte, la Craiova, primul şi unicul fiu al poetului — Alexandru.

1896 La sfârşitul lunii iunie, "Vatra" îşi încetează apariţia, după ce Coşbuc mai publică în paginile ei: *Fata mamii, Iarna pe uliţă, Dragoste învrăjbită, Pe deal* etc.

Iese de sub tipar volumul *Fire de tort*, al doilea din creaţia lui

Coşbuc. În notele de la sfârşitul volumului, poetul încearcă să se apere împotriva atacurilor dezlănţuite de apariţia *Baladelor şi idilelor*.

Se tipăreşte în traducerea lui Coşbuc *Eneida* de Vergiliu.

Tradusă tot de Coşbuc, apare în acest an poema byroniană — *Mazepa*.

Coşbuc prefaţează două volume a doi debutanţi: *Spre primăvară* de I. Costin şi *Povestiri din copilărie* de Sergiu Cujbă. Aceste prefeţe sunt deosebit de importante pentru că ne ajută la cunoaşterea ideilor estetice ale poetului (Coşbuc ia atitudine împotriva poeziei pesimiste care invadase publicaţiile româneşti de la sfârşitul secolului trecut).

În octombrie, apare săptămânal, la Bucureşti, revista de literatură — "Povestea vorbei", la care colaborează şi Coşbuc.

La 25 noiembrie D. Ollănescu-Ascanio şi N. Petraşcu scot la Bucureşti revista "Literatură şi artă română", la care Coşbuc colaborează între anii 1897 şi 1900.

1897 Iese de sub tipar ediţia a II-a a volumului *Balade şi idile*.

Enea Hodoş scoate la Caransebeş un volum de versuri şi proză din creaţia lui Coşbuc.

Coşbuc publică în traducerea sa, în "Familia", comedia în cinci acte *Parmeno*, de Terenţiu. La Craiova apare *Antologia sanscrită* care cuprinde fragmente din *Rig-Veda, Mahabharata, Ramayana,* poezii lirice şi proverbe traduse şi adnotate de Coşbuc, iar la Bucureşti *Sacontala* lui Calidasa tot în traducerea sa. Apare amplul studiu al lui Constantin Dobrogeanu-Gherea despre Coşbuc intitulat: *Poetul ţărănimii*. La propunerea lui Hasdeu, Coşbuc primeşte, pentru traducerea *Eneidei,* premiul Academiei "Năsturel-Herescu". Cu ocazia banchetului, Caragiale rosteşte o cuvântare (pe care o publică în "Epoca" din 2 iunie) în onoarea premiatului considerând: "...în afară de succesul material al lui Coşbuc, actul Academiei Române ca un succes moral pentru noi toţi".

La 1 ianuarie apare la Bucureşti revista “Foaia interesantă”.

După dispariţia “Vetrei”, Coşbuc preia la 1 iunie conducerea revistei “Foaia interesantă”. Printre colaboratorii acesteia se aflau şi: I. L. Caragiale, P. Cerna, Cincinat Pavelescu, Gheorghe din Moldova etc.

Apare la Arad “Tribuna poporului”, la care Coşbuc va colabora între anii 1900 şi 1904.

În acest an, Coşbuc îşi începe îndelungata activitate la revista iniţiată de Spiru Haret — “Albina” (apărută în octombrie). Spre sfârşitul anului, poetul este atras în Comitetul redacţional.

Solicitaţi de Coşbuc, la revistă colaborează: Gr. Tocilescu, N. Iorga, I. Slavici, Al. Vlahuţă, M. Sadoveanu, St. O. Iosif, Emil Gârleanu şi alţii. Spre sfârşitul anului, “Foaia interesantă” îşi încetează apariţia.

1898 Iese de sub tipar ediţia a II-a a volumului “Fire de tort”.

Dintre poeziile publicate în acest an, amintim: *Raport, Povestea căprarului, Cântecul redutei* şi *Moartea lui Gelu.*

Colaborează la “Revista ilustrată” al cărei redactor responsabil era I. Pop Reteganul.

La începutul verii, fiind bolnav, Coşbuc petrece o lună la Karlsbad.

Coşbuc este ales membru corespondent al Academiei Române.

1899 Publică la Bucureşti *Fapte şi vorbe româneşti*. Carte de citire pentru toţi românii.

Apar: *Războiul nostru pentru neatârnare (1877—1878), povestit pe înţelesul tuturor* şi *Povestea unei coroane de oţel*. Alături de înfăţişarea unor fapte de vitejie ale ostaşilor noştri în războiul de independenţă (1877—1878), aceste volume aduc şi unele elogii nemeritate la adresa monarhiei.

La 21 ianuarie apare, sub îngrijirea lui Artur Stavri şi I. Gorun, revista “Pagini literare” la care, pe lângă I. L. Caragiale, B. Delavrancea, St. O. Iosif, D. Anghel, colaborează şi Coşbuc.

1900 La 1 ianuarie vede lumina tiparului la Bucureşti primul număr al “Noii reviste române”.

Îşi publică în diferite perioade poeziile: *Cicoarea* (“Convorbiri literare”), *Pierde-vară* (“Noua revistă română”), *Nunta în codru* (“Tribuna poporului”), *Faptul zilei* (“Literatură şi artă română”), *Dorobanţul* (“Albina”), *Pe dealul Plevnei* (“Literatură şi artă română”), *O scrisoare de la Muselim-Selo* (“Gazeta săteanului”), *Pacea* şi *După furtună* (“Curierul literar”) etc.

Apare tot la Bucureşti “România jună” al cărei susţinător şi colaborator a fost şi Coşbuc. În ziua de 7 iunie moare, în vârsta de 82 de ani, Sebastian Coşbuc, tatăl poetului.

La 7 octombrie iese de sub tipar întâiul număr din cele cinci câte vor apărea ale revistei “Curierul literar”, care la 2 decembrie 1901 se va contopi cu “Semănătorul”.

La 2 decembrie apare, sub conducerea lui Coşbuc şi Vlahuţă, “Semănătorul”, revistă literară săptămânală. În articolele de directivă (*Primele vorbe* şi *Uniţi*) sunt afirmate tendinţele revistei. Deplângând îndepărtarea scriitorilor de viaţa poporului, paginile “Semănătorului” cuprind şi elemente care vor caracteriza mai târziu mişcarea sămănătoristă.

La 10 decembrie apare la Bucureşti “România ilustrată”, la care poetul va colabora în anul 1905.

1902 Publică în “Semănătorul” sub titlul *Voci din public* poeziile satirice: *Unul din bigh-life, Vorbeşte măgarul, Unul de la Mărcuţa* etc. Tot în paginile acestei reviste mai apar: *Hora, Blestemul trădării* şi altele.

De asemenea, în “Semănătorul”, mai văd lumina tiparului, în traducerea lui Coşbuc, primele fragmente din *Odiseea*.

În acest an mai publică în “Universul literar”: *Pe plaiul muntelui, În miezul verii* (“Sub paltin aici e răcoare”), *Castelanul* etc.

Iese de sub tipar ediţia a III-a a volumului *Balade şi idile*.

Apare volumul de versuri *Ziarul unui pierde-vară*.

În colaborare, Vlahuţă şi Coşbuc scot la Bucureşti *Carte de citire pentru şcolile secundare şi profesionale, partea I.*

Coşbuc şi Vlahuţă părăsesc conducerea revistei "Semănătorul".

Se tipăreşte volumul *Scrieri în versuri şi proză* al lui Gr. Alexandrescu prefaţat de Coşbuc.

Coşbuc e numit şef al biroului administrativ şi de corespondenţă din cadrul Casei şcoalelor. Din însărcinarea lui Spiru Haret, Coşbuc şi Vlahuţă ţin la sate conferinţe cu caracter cultural-educativ. În această muncă va fi atras şi M. Sadoveanu.

În vara acestui an, Coşbuc îşi petrece câteva săptămâni la Riva, în Italia. Impresiile de aici vor fi consemnate în povestirea *Amicul meu din Torbole*, apărută în acest an.

La 18 iunie, Octavian Goga şi Octavian Tăslăoanu scot la Budapesta revista literară "Luceafărul", care la 15 octombrie 1906 îşi mută sediul la Sibiu. La această revistă va colabora şi Coşbuc (1906).

1903 Apare volumul de proză *Dintr-ale neamului nostru*.

M. Sadoveanu îl cunoaşte pe Coşbuc în redacţia "Semănătorului".

În ziua de 8 septembrie moare mama poetului în vârstă de 75 de ani.

1904 Se tipăreşte volumul *Cântece de vitejie* şi apare antologia *Crestomaţie pentru toţi românii.*

N. Iorga publică în "Semănătorul" din 29 august o recenzie elogioasă a volumului *Cântece de vitejie*, atacând în acelaşi timp critica literară a timpului care socotea talentul lui Coşbuc epuizat.

În toamna acestui an, Caragiale, împreună cu familia, părăseşte ţara stabilindu-se pentru restul vieţii la Berlin.

Apar ediţiile a III-a a volumului *Fire de tort* şi a IV-a a *Baladelor şi idilelor*.

Văd lumina tiparului, în traducerea lui Coşbuc, *Georgicele* lui Vergiliu.

Apar primele cărţi ale lui M. Sadoveanu, printre care şi romanul istoric *Şoimii*.

1905 Apare, în "România ilustrată", poezia *Concertul primăverii* cu titlul *Concert de primăvară*.

La Budapesta, în tipografia "Luceafărul" se publică (în lumba maghiară), în traducerea lui Révai K., un volum din versurile lui Coşbuc.

Sub direcţia lui Ov. Densusianu apare revista simbolistă "Viaţa nouă".

În iunie, direcţia "Semănătorului" este preluată de N. Iorga.

Apare primul volum de versuri din creaţia lui Octavian Goga.

1906 De la 1 ianuarie Coşbuc, I. Gorun şi Ilarie Chendi fac să apară, săptămânal, revista artistică "Viaţa literară", devenită mai apoi "Viaţa literară şi artistică". Secretar de redacţie era Ilarie Chendi, în casa căruia se afla şi redacţia.

Printre colaboratorii noii publicaţii se numărau: Al. Cazaban, Ion Minulescu, Cincinat Pavelescu, C. Ardeleanu, N. Gane, G. Topârceanu, V. Eftimiu etc.

La 1 martie apare la Iaşi, sub conducerea lui C. Stere şi Paul Bujor, primul număr al revistei "Viaţa românească".

În acest an, în redacţia "Vieţii literare", V. Eftimiu îl cunoaşte pe Coşbuc.

1907 Coşbuc termină traducerea integrală a *Divinei comedii* care va apărea postum între 1925 şi 1932 sub îngrijirea lui Ramiro Ortiz.

În acest an, Coşbuc îşi începe colaborarea la "Viaţa românească".

Izbucnesc marile răscoale ţărăneşti din România. Poezia lui Coşbuc *Noi vrem pământ!* circulă în foi volante printre răsculaţi, fiind folosită de aceştia ca un act agitatoric.

Octavian Goga publică în "Viaţa românească" articolul *Ţăranul în literatura noastră poetică*, în care arată, printre altele, şi felul cum este zugrăvit ţăranul în opera lui Coşbuc. Goga îl consideră pe "poetul ţărănimii" ca fiind "cântăreţul frumosului real în viaţa

ţăranului român, cu deosebire a ţăranului din Ardeal”.

Direcţia “Semănătorului” este preluată de A. C. Popovici, revista transformându-se într-un organ al celei mai retrograde tendinţe politice; principalii ei colaboratori o părăsesc.

La Berlin, Caragiale scrie necruţătorul pamflet la adresa regimului burghezo-moşieresc: *1907, din primăvară până-n toamnă.*

1908 Un colectiv format din: G. N. Costescu, G. A. Dima., G. Stoenescu şi Gh. Coşbuc scot la Bucureşti *Carte de citire pentru divizia a II-a rurală*.

Apare în volum, în Biblioteca românească enciclopedică “Socec”, comedia *Parmeno*.

Poetul se reîntoarce în Ardeal. În drum spre casă stă mai multe zile la Năsăud, se opreşte la Sibiu, Bistriţa şi Prislop. La Prislop îl cunoaşte pe Liviu Rebreanu.

Cu ocazia activităţii de conferenţiari ai cercurilor culturale săteşti, Coşbuc şi M. Sadoveanu se întâlnesc prin Moldova.

1909 Apare lucrarea lui Coşbuc *Superstiţiile păgubitoare ale poporului nostru.*

Apare la Craiova, sub îngrijirea unui colectiv din care făcea parte şi Coşbuc, manualul şcolar *Carte de citire pentru clasa a III-a urbană.*

Se tipăreşte ediţia a IV-a a volumului *Fire de tort*.

În vară Coşbuc, împreună cu familia, se află din nou la Năsăud, unde se întâlneşte cu foştii săi profesori şi colegi (se împlineau 25 de ani de la examenul de maturitate).

La 28 august, poetul participă la inaugurarea noului local al şcolii din Feldru, unde sora sa, Angelina, era preoteasă. Coşbuc face parte din Comitetul de organizare a festivităţilor, în al căror program figurau şi câteva din poeziile sale. Alexandru, fiul poetului, recită poezia *El-Zorab.*

Liviu Rebreanu se stabileşte la Bucureşti.

1910 Apare, în traducerea poetului, drama lui Schiller — *Don Carlos*.

Vede lumina tiparului *Carte de citire pentru clasa a II-a primară urbană*, redactată de un colectiv de autori în frunte cu Coşbuc.

În vara acestui an, Coşbuc stă câtva timp la Karlsbad; la reîntoarcere se abate pe la Năsăud şi Feldru.

Spre sfârşitul anului, după ce a participat la inaugurarea şcolii de la Caţa (pe Târnava-Mare), Coşbuc se duce la Blaj, unde petrece în tovărăşia compozitorului Iacob Mureşanu. Probabil că la acest eveniment se referă Al. Ciura în povestirea *De vorbă cu Coşbuc*, pe care o publică în 1911, în "Tribuna din Arad". Gheorghe Marinescu publică în "Convorbiri critice" articolul *Pastelul în poezia românească*, în care poezia *Noapte de vară* este considerată ca fiind cel mai frumos pastel din literatura română.

Ceva mai târziu (1923), Ibrăileanu publică în "Viaţa românească" articolul *"Vara" de Coşbuc* în care socoteşte că această poezie este "cea mai lirică din toată opera lui Coşbuc. *Vara* este triumful soarelui în poezia lui Coşbuc şi în poezia românească" — spunea Ibrăileanu.

1911 Publică în "Românul" poezia *Scrisoarea lui Firdusi* către şahul Mahmud.

Se tipăreşte ediţia a V-a a volumului *Balade şi idile*.

Apare la Bucureşti, sub direcţia lui C. Banu, revista literară, artistică şi socială "Flacăra", la care poetul colaborează între anii 1911 şi 1914. În paginile acestei reviste Coşbuc publică printre altele şi poeziile: *Poetul* (1911), *Cântă pilotul* (1912), *Morţi, pentru cine?* (1914) etc.

1912 Coşbuc petrece şase săptămâni în Italia, unde studiază limba italiană şi face cercetări danteşti. Împreună cu alţi scriitori, Coşbuc participă la unele şezători literare organizate de Petre Locusteanu prin diferite regiuni ale ţării.

În ianuarie au loc la Bucureşti festivităţi în cinstea lui Caragiale,

care împlineşte 60 de ani, festivităţi la care dramaturgul refuză să ia parte. În noaptea de 8 spre 9 iunie, marele dramaturg moare subit la Berlin.

Coşbuc publică în “Flacăra” din 1 decembrie *Amintiri despre Caragiale* în care povesteşte cum I. L. Caragiale voia să scrie o piesă patriotică în jurul morţii Didonei.

Publică o culegere de *Balade populare* şi din diferiţi autori români.

Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la înfiinţarea liceului din Năsăud, Coşbuc participă la festivitate.

La 21 iunie moare, într-un spital bucureştean, St. O. Iosif.

1914 Apar ediţiile a VI-a a volumului *Balade şi idile* şi a V-a (mult îmbogăţită de autor) a volumului *Fire de tort*.

În ianuarie, Coşbuc se află la Cluj, unde se întâlneşte cu Emil Isac.

Poetul îşi petrece vara la Tismana în tovărăşia lui Ramiro Ortiz.

În toamnă, Coşbuc face o ultimă călătorie la Năsăud.

Izbucneşte primul război mondial.

1915 Văd lumina tiparului ediţiile a VI-a a volumului *Fire de tort* şi a VII-a a *Baladelor şi idilelor.*

În august, moare, în urma unui accident de automobil, fiul poetului — Alexandru.

Profilul moral al omului îndurerat de moartea copilului iubit va fi evocat cu multă înţelegere de către acei care l-au cunoscut. Într-o tabletă din volumul *Bilete de papagal* (1946) Tudor Arghezi scrie: “De la un timp din George Coşbuc rămăsese o schemă palidă şi fugară. Îl zăream ascuns în pălăria lui mare, trasă pe frunte. Îşi pierduse băiatul, un flăcău. Lovitura fatală n-a cruţat nici pe tată, nici pe poet.

N. Iorga, care l-a apreciat şi iubit pe Coşbuc, scria în toamna acestui an următoarele: “O mare nenorocire a atins pe George

Coşbuc. N-a fost om care, ştiind bucuriile şi durerile unui părinte, care să nu-şi şteargă o lacrimă atunci când inima cea mare sângera de cea mai înspăimântătoare rană, care niciodată nu se poate închide” (*O descoperire literară*, în “Drum drept” din 27 septembrie).

L. Rebreanu care-l vizitase pe poet la scurtă vreme după marea nenorocire scria în articolul *Un poet uitat* publicat în “Adevărul literar şi artistic” din 14 februarie 1937 că: “Pierderea aceasta în nişte împrejurări atât de năprasnice i-a zdrobit orice încredere în viaţă“.

1916 În mai, poetul este ales membru activ al Academiei Române.

Îi apare în nr. 5 al colecţiei săptămânale “Scriitorii români” (Editura “Alcalay”) volumul de versuri *Drumul iubirii*, care cuprinde, printre altele, poeziile: *Drumul iubirii, Cântecul fusului, Ideal, Faptul zilei, Regele Pontului* etc. Liviu Rebreanu îi oferă cu dedicaţie volumul de schiţe şi nuvele — *Golanii*.

La 15 august se decretează mobilizare generală şi România intră în război.

La 12 decembrie apare primul număr al revistei “Gazeta Bucureştilor”, al cărei redactor principal era I. Slavici.

1917 Coşbuc continuă lucrul la definitivarea traducerii *Divinei comedii* şi a comentariului despre capodopera lui Dante.

1918 Ies de sub tipar ediţiile a VIII-a — *Balade şi idile* şi a VII-a — *Fire de tort*.

În paginile revistei bucureştene “Scena” apare *Vulturul*, ultima poezie pe care Coşbuc o mai publică, pentru că la 9 mai poetul încetează subit din viaţă. Funeraliile au loc în după-amiaza zilei de 11 mai, la cimitirul Bellu.

Pe ultimul său drum, Coşbuc este însoţit de o mare mulţime de oameni; nu lipseau scriitorii: I. Slavici, Gala Galaction, G. Bogdan-Duică şi alţii.

Aducând un ultim omagiu celui dispărut, criticul literar Bogdan-Duică spunea: “Ţara pierde un mare poet, în sufletul căruia s-au reflectat toate aspiraţiile neamului nostru... Această glorie a neamului nostru a închis ochii pe veci” (cuvântarea a apărut în “Gazeta Bucureştilor” din 13 mai 1918).

Astăzi, corpul neînsufleţit al lui Coşbuc se află lângă mormintele lui Eminescu, Caragiale, Sadoveanu şi G. Călinescu.

DUMITRU LAZĂR